

מהי למידה מבוססת מקום?

למידה מבוססת מקום הינה גישה חינוכית-פדגוגית חדשנית השואפת מחד לבטל את ההפרדות הקיימות בין בית הספר לסביבה ולקהילה בהן הוא מתקיים, ומאידך מנסה לטפח תלמידים, מורים וחברי קהילה בעלי תודעה סביבתית, קהילתית, פוליטית ופעילה. בגישה זו תהליך הלמידה ותוצרי הלמידה מעוצבים ומתורגלים באופן שיתופי-דיאלוגי בין המורה לתלמיד, באופן היוצק לתהליך הלמידה ומוסיף לארגז הכלים של התלמיד (והמורה), חשיבה ביקורתית, מיומנויות חקר, כישורי מנהיגות ויזמות, ותחושת בעלות שיתופית על הידע ועל המקום.

לפי גישת הלמידה מבוססת מקום, ישנה חשיבות רבה להעמקת הידע ההיסטורי, הגיאוגרפי והפוליטי של התלמיד, בעיקר אודות הסביבה בה הוא חי, וליצירת מימד ברור של הזדהות רגשית וחוש אחריות של חברי הקהילה כלפי סביבת החיים שלהם.

כאמור, הידע והכלים הנוצרים בתהליך הלמידה באים במידה רבה מהחיבור עם הסביבה. עובדה זו מחזקת את מימד הקיימות של הידע והרלוונטיות שלו לכלל חברי הקהילה, דבר שמבטיח העלאת רמת הסולידריות החברתית והשמירה על הסביבה.

באופן מעשי, פדגוגי, הלמידה מתרחשת בכל המעגלים המרכיבים והסובבים את בית הספר: הכיתה, החצר, השכונה והיישוב; וגם האנשים, החברה, ההיסטוריה, התרבות והפולקלור של כל מי שקשור בבית הספר. גישה זו תעודד למידה אינטר-דיציפלינרית המשלבת תחומי ידע שונים בשיעור אחד. למשל: שיעור חשבון בבית ספר יסודי יכול להתקיים בגן הציבורי (מדוד את המרחק בין הנדנדה למגלשה, פי כמה גדול גיל הסבא שלך מהגיל שלך?) ושיעור דקדוק בשפה הערבית בתיכון ישתמש בדוגמאות מהשכונה (הטה את הפעלים במשפט: הדוד חסן אוהב שוקולד וגר בזלפה – בעבר, בהווה ובעתיד). מחקרים רבים מראים כי ככל שהלמידה רלוונטית לתלמיד, ומתרחשת בסביבה מוכרת עבורו, תפקודו הקוגניטיבי והרגשי במהלך הלמידה ישתפר.

בגישת הלמידה מבוססת מקום מעודדים את התלמיד להיות שותף בתהליך הלמידה באמצעות הצעת נושאי לימוד, סוגי שאלות, גישות בהערכת הלמידה ועוד. גם שותפות זו משפרת את תהליך הלמידה במידה רבה.

כפי שהוזכר לעיל, גישה זו גם מעודדת את תחושת השייכות של התלמיד והמורה למקום בו הם גרים ופועלים, ואת האחריות שהם חשים על המקום והמתרחש בו, ובכך מגבירה את הסולידריות החברתית ואת המודעות לסוגיות של קיפוח, חוסר שוויון ומאבקים חברתיים.